

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ПОКАЗНИК ЯКОСТІ ОСВІТИ ТА ІНДИКАТОР РІВНЯ ЖИТТЯ ІННОВАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Катеренчук І.П.¹, Тесленко Ю.В.¹, Тесленко М.М.²

¹ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія

²-Полтавський національний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка

На підставі огляду літературних джерел і власного досвіду авторів висвітлено значення сучасних освітніх технологій у підвищенні якості знань випускників медичного вишу. Аргументується їхня роль як показника якості освіти й індикатора рівня життя інноваційного суспільства.

Ключові слова: сучасні освітні технології, якість освіти, випускники медичного вишу.

У постіндустріальному суспільстві, де знання мають статус товару, відбувається утвердження інформаційних технологій, зростає роль інформаційних ресурсів, продуктів і послуг у забезпеченні управлінської діяльності. Це висуває нові вимоги та завдання перед усіма сферами життя, особливо – перед освітою і наукою.

Ця проблема виникла не спонтанно, а в тісному зв'язку зі значним переліком глобальних факторів. Зокрема почали активно обговорюватись ефективність управлінських рішень щодо якості освіти, інноваційні технології в освітній діяльності – сукупність знань, інформації відносно методики створення, управління і використання створених продуктів і послуг, соціально-економічні, психолого-педагогічні, освітні інновації, спільні вимоги, критерії і стандарти вищої освіти.

Стає очевидним, що завтрашній день і наше майбутнє багато в чому будуть визначатися рівнем та якістю освіти, а також професійною підготовкою майбутнього лікаря, його світоглядною позицією, бажанням і вмінням брати активну участь у реформуванні якості надання медичної допомоги. Найбільш важливою тенденцією сучасності, яка визначає обличчя сучасного світу і пріоритети XXI сторіччя, стала посилена увага до проблеми якості освіти [2].

Якісна освіта розглядається в нинішній час як один з основних індикаторів якості життя, інструмент соціально-культурного й економічного розвитку. Тому у високотехнологічному інформаційному суспільстві якість освіти є ключовим аргументом у забезпеченні такого рівня життєвої і професійної компетентності людини, який задовольняв би потреби суспільства в соціально активних громадянах і високоякісних спеціалістах.

На рівні філософського узагальнення проблему якості освіти розробляли В. Андрущенко, І. Зязюн, А. Субетто; як тотожне поняттю «якість знань» - І. Лернер, Т. Шамова, В. Моїсєєв, В. Беспалько; як основу управлінської діяльності – О. Конаржевський, В. Маслов, В. Панасюк та ін. [6].

Аналізуючи визначення «якість», варто зазначити, що якість у будь-якому разі визначається як сукупність, як система показників, а не одна властивість або характеристика. Це надто важливо, оскільки коли йдеться про якість освіти, часто мається на увазі якість знань, умінь і навичок. Хоча знання самі по собі не визначають якість освіти випускника вишу.

У спеціальній літературі виділяються зовнішні та внутрішні компоненти якості освіти.

До внутрішніх компонентів якості освіти належать:

- якість основних умов освітнього процесу (якість результатів освіти, якість управління освітнім процесом, якість науково-методичної роботи, якість кадрового та методичного забезпечення й ін.);
- якість реалізації освітнього процесу (якість змісту освітнього процесу, якість навчання, якість викладання);
- якість результатів освітнього процесу (якість знань і вмінь, якість володіння процедурами творчої діяльності та ін.).

Зовнішні компоненти якості освіти такі:

- відповідність між запитом студента до освіти і кваліфікаційним рівнем освітнього закладу;
- відповідність вищої школи державним освітнім стандартам професійної освіти;
- імідж освітнього закладу, який гарантує стабільно високу якість освіти.

Дослідження, проведене М. Слюсаревським, щодо розуміння суб'єктами освітнього процесу (педагогами, студентською молоддю) поняття «якість освіти» показує, що найважливішим показником цього процесу респонденти вважають особистісний розвиток студента [5].

Таким чином, основними критеріями оцінки діяльності будь-якого професійно-освітнього закладу є якість підготовки фахівців, здатних до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності, яка, на наш погляд, виявляється насамперед у здатності випускників вищої школи компетентно вирішувати завдання професійної спрямованості та досягати бажаних суспільством результатів праці.

Спеціаліст із вищою освітою має бути висококваліфікованим, професійно мобільним, здатним успішно реалізувати себе в соціально-економічних умовах, які постійно змінюються, творчо активним, таким, який вільно орієнтується у світовому інформаційному просторі.

Управління якістю освіти - це нагальна вимога часу. В умовах сучасної міграції в межах не тільки окремих країн, а і їхніх регіонів виникає гостра проблема у фахівцях, які вміють швидко адаптуватися і самовдосконалюватися відповідно до вимог часу. Стосується ця проблема не лише України. Більшість країн світу нині незадоволені власною системою освіти. Усі сходяться в одному: важливим стає не тільки вміння оперувати власними знаннями, а й бути готовим змінюватися й адаптуватися до нових потреб ринку праці, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, оперативно приймати рішення і вчитися протягом усього життя [1].

На сучасному етапі серед основних і популярних напрямів удосконалення непростого процесу управління якістю освіти виділяють інноваційний менеджмент як невід'ємну складову стратегічного менеджменту в освіті.

Інноваційний менеджмент - це сукупність принципів, методів та інструментів управління інноваційними процесами, а саме: введення нових ідей, знань, представлених у вигляді фундаментальних і прикладних наукових досліджень і розробок [7].

Вирішити це завдання неможливо тільки шляхом передачі готових знань від викладача до студента. Необхідно перевести студента з пасивного споживача знань у активного їх творця, здатного сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність. Іншими словами, освіта має виступити координатором оптимізації особистісного розвитку майбутнього фахівця в усій її багатомірності.

Це, звісно, вимагає пошуку подальшого використання інноваційних технологій та модернізованих методів і форм навчання з метою інтенсифікації і підвищення ефективності навчально-виховного процесу у вищій школі.

Інновації не виникають спонтанно, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду кращих педагогів і цілих колективів. Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується інтенсивним переосмисленням цінностей, пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання [3].

Найбільш ефективно сприяють цьому методи інтерактивного навчання, які останнім часом розробляються і впроваджуються в навчально-виховний процес. Завдяки принципам самостійної діяльності та групової взаємодії вони можуть бути ефективними і перспективними також для вищих навчальних закладів.

Суть інтерактивного навчання полягає в тому, що студент набуває знання й уміння як у ході спрямованої викладачем взаємодії з іншими студентами під час спільної розумової діяльності, так і в процесі самостійної творчої та пошукової діяльності, націлених на вирішення проблемних ситуацій.

За допомогою такого методу навчання студентам надається можливість зрозуміти взаємозв'язок між подіями, обґрунтувати свою думку, толерантно вести диспут. Це зовсім не означає, що нині викладач не може використовувати традиційні технології. Більше того, всі ці технології досить вільно вписуються в сучасну систему навчання, але за умови, що викладач усвідомлює, що головною є самостійна пізнавальна діяльність студента, а не викладання; пріоритетними стають самостійне набуття і застосування отриманих знань, а не засвоєння та відтворення їх у готовому вигляді; загальні міркування, дискусії, дослідження, а не запам'ятовування і відтворення знань мають значення для розвитку особистості так само, як і врахування особливостей фізичного, духовного, морального розвитку цілісної особистості індивіда, а не окремих його якостей.

Крім того, використання інтерактивних методів у навчальному процесі підвищує якість «зворотного зв'язку», яка, на думку багатьох учених (Г. Божко, А. Жерновникова, А. Сікарчук, В. Трайнер, В. Щербіна), є потужним стимулом активізації самостійної пізнавальної діяльності. Якщо студенти знають, де конкретно потрібно внести управління і як це зробити, в них підвищується мотивація і поліпшується якість освітньої діяльності [6].

Термін «інтерактивний» англійського походження й означає «взаємодіючий». Інтерактивність означає здатність до взаємодії або ж взаємодія, діалог із ким-небудь (викладачем, іншими учасниками навчально-виховного процесу). Тому інтерактивне навчання – це діалогове навчання, в ході якого здійснюється взаємодія між суб'єктами процесу. Так, О. Пометун сутність інтерактивного навчання вбачає в тому, що навчальний процес в умовах постійного, активного спільного навчання стає процесом взаємодії між учасниками навчального процесу [4].

Висновки: Аналіз наукової літератури та наш досвід педагогічної діяльності у ВНЗ дають підстави стверджувати, що вищевказані технології навчання покращують умови організації навчально-виховного процесу студентів і сприяють якійсь професійній підготовці майбутніх фахівців, їх особистісному розвитку, а також розвивають високу мотивацію до навчання, рефлексію, самоконтроль, академічні, комунікативні, організаторські та творчі здібності.

Список використаної літератури

1. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. – 444 с.
2. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в стратегіях освітнього простору / В. Г. Кремень. – К. : Педагогічна думка, 2009. – 520 с.
3. Новые педагогические и информационные технологии системе образования / [Е. С.Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева и др.]. – М. : Академия, 2001. – 272 с.
4. Пометун О. І. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. І. Пометун, Л. Пироженко. – К. : АПН, 2002. – 135 с.
5. Слюсаревський М. Проблеми якості освіти: соціально-психологічний контекст / М. Слюсаревський // Соціальна психологія. – 2007. – № 1. – С. 79–88.
6. Тесленко М. М. Формування пізнавальної самостійності студентів у процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін : дис. канд. пед. наук: 13.00.09 / М. М. Тесленко. – Х., 2013. – 234 с.
7. Хлебнікова Т. М. Управління навчальною діяльністю : навч.-метод. посібник / Т. М. Хлебнікова. – Х. : Основа, 2008. – 175 с.